

marginalna književnost

Zoran Đerić

Zoran Vuković: VELIKA DELA VEĆ SU NAPISANA, Književna zajednica Novog Sada (1986), DOBA VELIKE LAZI, Književna zajednica Novog Sada (1986), LEPE KRATKE PESME, Razvigor, Požega, 1987, UPUSTVO ZA SREĆU, Razvigor, Požega, 1987;
 Đorđe Sudarski Red: JBS LI NEŠTO, Književna zajednica Novog Sada (1986), KO JE KO U JUGOSLAVIJI I ŠIRE, Književna zajednica Novog Sada, 1987;
 Sekule Šarić: SVETOVNA PRAZNINA, Književna zajednica Novog Sada (1986), OSTATAK NASLUČIVANJA, Strazilovo, Novi Sad, bez godine izdanja;
 Jovan Sv. Ićitović: VELIKI MLEČNI PUT, Strazilovo, Novi Sad, 1987;
 Milorad Milenković Šum: NA DLANU LJUBAVI, Strazilovo, 1987;
 Mita GOLIĆ: MOJA NAJLEPŠA NENAPISANA PESMA, Književna zajednica Novog Sada, 1986;
 Miroslav Mandić: NE, NE VERUJEM DA SE OVA REČENICA NE ČUJE, Književna zajednica Novog Sada, 1987;
 Mladen Dražetin: TAJNI PORUB, Književna zajednica Novog Sada, 1987;
 Jovan Dundin: JUTRAŠNJI OGLEDI, Književna zajednica Novog Sada, 1987;
 Borislav Putnik Pub: NI ZA NI PROTIV — NAPROTIV, Književna zajednica Novog Sada, 1987, VOLOVI NA MLEČNOM PUTU, Književna zajednica Novog Sada, 1987;
 Džoni Serbino (Nikola Kitanović): SPAJDERMEN, Književna zajednica Novog Sada, 1987;

Ovaj spisak od jedanaest autora i sedamnaest naslova samo je mali deo onoga što je objavljeno poslednjih godina u Novom Sadu ili od ovdašnjih autora a pripada margini, tom praznom prostoru koji se ne može tek tako ispuniti pisanim ili štampanim listovima.

Nevažnih knjiga bilo je i uvek će biti, bez obzira koliko im se prostor za delovanje sužavao ili širio, ostaće to praznina koju njihovi autori, ma koliko se trudili, neće moći ispuniti književnošću.

Zahvaljujući ugledu izdavača (Književna zajednica Novog Sada i Strazilovo) ovi marginalci dospevaju u kataloge Biblioteke Matice srpske, njihova izdanja se oslobođaju osnovnog poreza na promet i delimično ili maksimalno otkupljuju od SIZ-a kulture za narodne biblioteke, tu i tamo im se posveti neko književno veće, prijateljska beleška o knjizi u novinama i

slično. Istrajavaju na književnom rubu, uglavnom nesvesni provalije koja ih deli od pesničkog Olimpa. I lepo im je. Nema ju grižu savesti jer ne znaju da su **okrajak književnosti**, tvrđ ili gnjecav, gorak ili bljutav, svejedno. Samo njihovim poznicima i rodacima i njima samima, jer nemaju izoštrana čula, to miriše na ljubavnu ili misaonu poeziju, to je slatka proza, duhovita i domišljata. Uostalom, to je pitanje **bezukusa**.

Bez obzira koliko sebi davali značaja, u literarnom smislu on je nikakav. Iako su uporni u prizivanju Muza i čekanju lifta koji će ih uzneti do književnih visina, oni ostaju u suterenu, zavaravajući se da će neko pre ili kasnije čuti njihov očajnički poziv.

Ne mogu biti suspendovani jer nikad nisu ni postavljeni na neko književno mesto. Za njih ne važi hijerarhija jer oni

ne mogu odmaći od prizemlja. Njihovi zetli su, ustvari, padovi. Kako književnost nije socijalna ustanova ne treba da se bavi izgubljenim slučajevima. Njihova posrnuća nisu zanimljiva i bitna ni sa moralne ni sa estetske strane. Možda su njihove namere iskrene, razočarenja ili oduševljenja velika, sudbine i životne priče potresne (ne ulazim u to), ali to još uvek ne mora biti i literatura. Čak ako i uspeju u nastojanjima da to poprimim nekakvu literarnu formu i podražavajući kakav stil, ostaće u **moru osrednjosti**.

Slabi su plivači: više se dave, nego što plivaju. Iako samo plutaju po površini, većito zagrcnuti, imaju itisak da odmiču. I tako nas bombarduju svojim knjigama, novim naslovima i nebulozama. Vuku nas za ruke i traže recenzije. Pristaju na sve kompromise, čak i da plate, samo da dođu do čarobnih korica. Umnožavaju svoje strahove i svoje gluposti, pozivaju se na sve, na nekadašnje prijateljstvo, na članstvo u Društvu književnika Vojvodine, na pohvalne ocene i preporuke »velikih« i »uglednih«. Prete nam svojom biografijom i bibliografijom, svojim ugledom ili svojom prošlošću. Ne ostavljaju nas na miru.

»Ali, ti znaš da ne smeš dopustiti da te zbune i da se ondje hektarima i hektarima prostiru Knjige Koje Možeš I Ne Pročitati, Knjige Koje Služe Drugoj Svrši, A Ne Čitanju, Knjige Koje Si Pročitao A Da Ih Nisi Morao Ni Otvoriti Jer Pripadaju Kategoriji Onoga Što Je Pročitano Još Prije Nego Što Je Napisano«, upozorava Kalvino.

I zaista, navedena imena ne zaslužuju ni da se dvaput spomenu, njihove knjige nisu vredne ni pažljivog čitanja a kamoli tumačenja. Ali, kad već postoje, neka postoje. Zauzimaju mnogo mesta, ali nisu to mesta pod suncem, već u **budžaku književnosti**. Ni ona, očigledno je, bez senke ne može.

Čitaoce ne valja zavaravati. Uz njihova imena trebalo bi da stoji: **skribent, kopist, epigon** ili nešto slično, pa ko voli — nek izvoli. Prašina će im, pre ili kasnije, obezbediti večnost, tj. zaborav.

alfred miersch

Bez pjevanja o kraju kulture
 Bez hvalospjeva biodinamičnom sjemenju
 Bez preziranja & bez otrcanih klišeja
 Bez prometa naprijed, natrag, pognutih
 Bez života za umjetnost
 Bez čašica viskija razbijenih na nekoj
 Sik fešti &
 Pijanki s profesionalnim fatalistima
 Bez zbornog pjevanja uz složno je'n-dva
 Bez policijskih pretresa koji završavaju smrću
 Bez prijava pri hotelskim posjetama
 Bez ljubaznog smiješka za čovjeka s radija
 Bez razumijevanja za ubojstva političara &
 Uzvika huraaaa za padajući broj nezaposlenih
 Bez simpatija za ideološki ispravne kradljivce po
 Robnim kućama
 Bez zanimanja za oficijelnu kulturu
 Bez dlake na jeziku
 Bez stjenica u krevetu i u telefonu
 Bez floskula u prolazu
 Bez dosadnih zabava sa suhoparnim intelektualcima
 Bez kruha iz Aldija* &
 Buncajuće retorike s fosilima
 Bez pommes fritesa sa starim ili svježim uljem
 Bez Retsina** zabluda, nakon ljetovanja u Grčkoj

bez budućnosti

Bez nedjeljnih propovijednika patničkog izgleda
 Bez besmislena nasilja
 Bez batinaške politike
 Bez kompromisa
 Bez kuhinjskog pribora na rasprodaji
 Bez prešućivanja Zimbabwea
 Bez maslina &
 Boogie-woogie klavira
 Bez formula
 Bez riječi iz vašega izmikanog rječnika
 Bez anegdota iza uperene ruke
 Bez vremena za kikiriki ideologiju
 Bez zanimanja za »život-bez-čovjeka« deračinu
 Bez prijatelja koji vam predbacuju prošlost
 Bez razumijevanja za sitno zlo
 Bez sektaškog nasilja
 Bez plijesni na stolu za doručak
 Bez brzog uspjeha uz pomoć malenih laži
 Bez kaskada riječi upućenih radniku
 Bez plivanja na suho na klupi za rezerve
 Bez smješka kad se viču Sranja
 Bez vjetera u vašim jedrima
 Bez vjerovanja u Johnnyja Rottena & Patti Smith
 Bez smeća pometnog pod tepih
 Bez spasonosna ALAH ĆE TO POPRAVITI puta
 Bez SAVEZNA REPUBLIKA JOŠ NIJE BILA TAKO SLOBODNA
 KAO DANAŠ blebetanja
 Bez razmaženih psetanaca
 Bez trideset piva za uštimavanje štimunga

Bez saveza s brbljavcima
 Bez blokiranja vijesti o privrednom kriminalu
 Bez ulaznica s dokumentarne filmove u potrganim
 Novčanicima
 Bez junaka s cirozom jetre
 Bez hitaca na konzervativne novinare
 Bez šiljila za olovke pakiranih po šest komada
 Bez države radnika-seljaka ili države službenika
 Bez budućnosti-ako će sve ovako ići dalje
 Bez malih samoća iz kojih izvire »Velike«
 Bez siromaštva
 Bez posti
 Bez goričine
 Bez oblokavanja pivom
 Bez svećanih odijela na pokretnoj traci
 Bez vrtenja u krugu poput šiznutog člana
 Lako atletske momčadi
 Bez konzervirane hrane
 Bez opsjenarskih trikova s prigodnim ciftima
 Bez saglediva kraja
 Bez statiranja u masovnim scenama
 Bez statista čiji jedini skok završi Pod nožem
 Bez četkica za zube s ugraviranim imenima
 Bez rallye-kreveta od samtnog velura
 Bez tableta protiv straha

S njemačkog: Edo POPOVIĆ